ГОЛОС
ТИЖНЕВИК

Львів 21 лютого 1937
Рік I. Ч. 7.
Ціна 15 гр.
Адреса:
Редакції й Адміністрації
Львів, Міцкевича ч. 11.

ФАРИСЕЇ

»Всі теревені про чесноти »гуманізму«, всі нарікання на »насильницький« фашизм, все це ніщо інше, як маска, яку скинеться в час коли прийде »останній рішучий бій«, коли »суддями будемо ми« як співається в »Інтернаціоналі«.
Дм. Донцов

Є деякі групи людей в сьогоднішній Европі, що біблійне фарисейство допровадили просто до неймовірної досконалости, перевищуючи в цьому своїх прототипів. Це всі оті різношерстої масти соціялісти, демократи. ліберали й інші „приятелі“ та „опікуни“ гноблених, що їх хлібом насушним став фальш й облуда, а „гуманізм“ забором для поширювання найбільш „гуманістичної“ комуністичної ідеї. Це всі ті, що роздирають свої шати і пускають крокодилячі сльози над звірством фашистів, а рівночасно примикають свої милосерні фарисейські очі на все, що діється в комуністичному раю. В „екстазі“ свойого „гуманізму“ кричать вони, що фашизм поворот варварства, але нічого варварського не бачать в Советах; кожний факт покарання якогось злочинного типа звичайного платного комаґента вони роздмухують до величини нечуваного террору, на зразок цього жида, що в миші бачить цілу тічню вовків, а одночасно оці всякі „Ліґи оборони прав людини“ глухі на страшний терор в Советах, на відгомони стрілів в льохах ҐПУ, на тисячі жертв цього терору. Кожна хлібна картка в Німеччині допроваджує їх до пароксизму радощів, дивіться, мовляв, до чого веде фашизм у господарській ділянці, а рівночасно не бачать тисячів таких карток у Советах, ба, що більше, не чули й не чують вони стогону тих мільйонів людей, що за кільканадцять років совєтського панування згинули й тинуть з голоду. Бо це що іншого, бо соціялізм і комунізм борються передовсім за суспільну справедливість пише І. Міллєр в 5 ч. „Вядомосьці Літерацкіх“, — а фашизм це реакція.

Одним словом послідовно і пляново фашизм, під який підтягають всіх, що гостро протиставляться комунізмові, представляють оці „гуманісти“ як найчорнішу реакцію, проти нього провадять скажену кампанію, а рівночасно в новітній державі Тамерляна не бачать нічого реакційного і злочинно промовчують та вибілюють всякі плями, що на їхню думку могли б зашкодити цьому пеклові на землі. Самі одначе, на свою власну руку, не здобулися б оці вимираючі мамути XX. століття на таку прецизму, солідну „роботу“. В цьому видно невидиму, але вправлену руку, московського комінтерну, що цілим людово-фронтівським демоліберально - соціялістичним світом кермує немов маріонетками.

II.

А вже клясичним прикладом, як оця людово-фронтівська зґрая потрапить під плащиком оборони демократичних вольностей та поступу боронити комунізм є еспанська революція. Всіх еспанських патріотів, що станули під національним прапором боронити Еспанію перед заливом жахливого азійсько - московського варварства, представляють вони як феодально-буржуазну реакцію, що хоче згнобити „працюючий люд“, а який прийшла з поміччю фашистівська Італія і Німеччина. Навпаки всіх еспанських соціялістів й анархістів, які свідомо, чи не свідомо, це байдуже, помагають комунізмові встановляти ще один комуністичний „рай“ на землі і під проводом московських генералів та при помочі московської зброї допускаються нечуваних звірств і терору (а це ж, здається, нічого спільного з демократією не має?) — представляють саме ці „оборонці демократії“, як Богу духа винних овечок, що на них напав фашистівсько-капіталістичний вовк. Вони не мають ні звідки помочі (?) а всежтаки по геройськи гинуть в обороні „волі, рівности і братерства“.

Що ця „воля, рівність і братерство“ кінчиться ріками крови невино повбиваних людей, терором горстки злочинних комуно-анархістів над рештою населення, підпалами костелів, кнеблюванням за прикладом своїх московських опікунів найбільше невинної, але інакшої думки і слова, — це оборонців „демократії й поступу“ не обходить, на це вони сліпі й глухі, саме так на їхню думку має виглядати „поступ і демократія“ „воля,рівність і братерство“!

III

В хвості отієї людово-фронтівської „демократичної“ голоти плентаються і недобитки наших соціялістів-радикалів. Проти цього закиду вони на словах сьогодні гарячо бороняться, вдаючи із себе великих патріотів. Це так на словах, бо діла показують зовсім інші речі. Фактом є,і цього радикальні дуби не можуть заперечити, що вони належать до II. Інтернаціоналу, а саме з-посеред членів цього Інтернаціоналу рекрутуються найбільш ревні оборонці комунізму, як теж доказаним фактом є, що саме в районах радикальних впливів найбільше шириться комунізм і звивають собі тепленькі кубелечка тихі, але ревні комуністичні аґітатори. Так само як фактом є, що в згоді з цілим людово-фронтівським світом боронять радикали анархо-комуністів червоної Еспанії. В супереч інтересам української нації, за які на словах вони так розпинаються. Всупереч здоровому глуздові, який каже, що нашим національним інтересом, (а на всі справи мусимо дивитися з цієї точки) є, щоб в Еспанії не скріпилися впливи Москви, щоб цим самим Москва не побідила. Бо що побіда червоних була б рівнозначна із скріпленям впливів московського імперіялізму — це ясне. Так само ясне, як і те що скріпленя московського імперіялізму є для нас ґрізне і шкідливе. Але ця очевидна правда, що повинна б бути зрозумілою навіть для радикальних мозґів *не хоче бути їм зрозумілою і ясною.* Вони із завзяттям гідним ліпшої справи боронять червону Еспанію такими самими методами, себто фалшом і облудою, як це робить цілий людово-фронтівський світ. Національна Еспанія, це після них „ворохобники“, це „реакція“, спілка капіталістів-буржуїв з феодалами-аристократами і з попами, що завзялися еспанський нарід запрягти в ярмо новітньої панщини.

Так то представляють радикали героїв Альказару, так представляють „фалянґу“ з її радикальною соціяльною програмою, так представляють всіх тих, що сміли отверто виступити проти різних злочинів комуно-анархічної зґраї, що стали в обороні саме цієї нібито обожуваної радикалами демократії. Бож за панування в Еспанії радикальних побратимів „демократичного“ уряду, палено костели, вбивано безкарно сотки людей, організувано бандитські напади проти політичних противників анархо-соціялізму і в кінці вбито Сотеля. І це все діялося за тихою згодою „демократичного“ уряду! Чи також в ім'я демократії? Якої демократії? Ножа, бомби, підпалів, вбивств і т. д.

Наші радикали знають про це, а проте виливають гіркі сльози над упадком демократії, затаюючи вище згадані речі, пишучи що в Еспанії йде боротьба між поступом а реакцією. Так само, як дуже добре знають, що не тільки національній Еспанії помагає „реакційна“ Німеччина й Італія, але що червоній Еспанії помагає найбільше реакційна держава в світі — Совети, доставляючи „бідному людові“ танків, літаків, зброї і своїх старшин. Але ці знані цілому світові речі радикали злочинно замовчують. Засипають „демократичним“ фарисейським піском очі своїм нещасним читачам, пишучи, що „в Еспанії“ відбувається війна між фашистами і народом т. зн. між багатими і бідними. Чому вони свідомо і злочинно в кривому зеркалі представляють події в Еспанії? Чому пускають блахмана своїм читачам? Чи в ім'я добра української нації, що про нього так кричать? Чи може добро української нації вимагає цього, щоб по фарисейськи писати про боротьбу демократії з реакцією, там де на ділі бореться все, що бажає добра Еспанії, із деструктивним комунізмом? Чи може добро української нації вимагає й того, щоб затаювати перед читачами, що Москва помагає червоній Еспанії?

Ні! Вимагає цього добро людово-фронтівського фронту.

А ця людово-фронтівська „братія“, послугуючися облудою і фалшом, стремить до цього, щоб цілий світ співав „Інтернаціонал“, очевидно під диріґентурою Москви, бо тільки там „сповнилися“ соціялістичні ідеали.

Під плащиком гуманности бачимо кістяк комунізму. Під гаслами боротьби з „реакцією“ фашизму бачимо охоту встановити в цілому світі реакцію комунізму. В їхній обороні демократії, бачимо бажання, щоб запанувала саме така демократія, яка панує в Советах і в червоній Еспанії.

А щоб запанував новий „блаженний стан на землі, щоб запанував комуністичний „рай“, а ще, що й важніше, щоб люди наперед повірили в цей „рай“, для того людово-фронтівського світу а на ділі для Москви, що кермує цим світом, добрі всякі засоби і „гуманність“ і „воля“ і „рівність“ та „братерство“ і фалш, облуда та фарисейство.

Мирослав Стиранка.

Істерія чи божевілля?

I.

Коли уважніше призадумаємося над крізою, на морально-етичному відтинку, про яку ми вже мали нагоду писати, то мусимо прийти до висновку, що вона, **у великій мірі,** є також наслідком людської нервозности. Ця нервозність, це надшарпання нервів, це є наслідки війни і революції, та пореволюційних часів, які ми переживали, та ще й нині, до деякої міри, переживаємо. І дійсно. Коли ми приглянемося ближче, то ця нервозність об'являється переважно у людей-учасників війни і визвольних змагань. Можна бо завважити, що дехто з людей, які зростали і формували свої світогляди і психіку в казармах і муштрах, під впливом і враженням військових приказів, повернувши, а зглядно **прийшовши** до суспільного життя, продовжують **своє** думання казармськими категоріями, і то **„капралів“,** та хотять ними послугуватися в практичному суспільному житті, яке є далеко-далеко не подібне до казарми, а навіть їй противне. Бож карність, дисципліна і порядок, що **є необхідні в суспільному житті** це не є те саме, що казарма! Нервозність тих людей інколи переходить в розпучливу істерію. Людина тратить панування над своїми нервами, і поповнює глупості за глупостями. І хоч є ще настільки свідома, що це глупості, бо **каже другому за це відповідати, що є черговою глупотою,** всеж таки, нема сили щоб її перед тими глупостями здержала, бо нерви відмовили послуху. І людина, от-так, на гладкій дорозі, як то кажуть, в білий день „о год. 12. полудня“, ломить вже не ногу, але карк, і одним словом **компромітується!** Чи тільки себе?!

Остаточно таку нервозність в наших повоєнних часах, та ще й таких часах, які переживаємо, можна зрозуміти. Жалко стає людей. Бо хибаж вони тому винні, що в 1914. році в Сараєві вбили Франца Фердинанда і почали війну?! Бо хибаж їхня вина, що вони в тому часі були в военно-поборовому віці й мусіли йти на війноньку, та й рости й призвичаюватися до казарм, до приказів і тратити нерви?!

А тому „не карай їх Господи, бо не знають, що чинять“.

Але не можна промовчувати одного, що при тім всім дається запримітити і, що є досить небезпечне, а саме, що цю казармщину, нервозність й істерію можуть **приняти,** і **вже до деякої міри приймають,** підростаючі покоління, як **нормальне** явище. І коли **тому** не запобігти, то воно дійсно може допровадити наше життя до джунглі, а національний організм до руїни.

II.

Люди, які беруться до кермування життям, головно життям політичним, мусять виявити бодай мінімальну дозу **зрівноваження і спокою!!** Люди ж, які не в стані запанувати над своїми нервами, на нашу думку, повинні, для загального добра, уступити, **взяти собі відпустку,** піти на відпочинок, усунутися в затишок бодай на якийсь час і лікувати нерви!

Бо такі люди не є здібні до жадної творчої праці. Такі люди не є в силі допровадити, вже не кажу до „єдности“, але навіть до сякої-такої консолідації сил, діючих в суспільному житті. Такі люди є наставлені вічно зачіпливо, напастливо. Вони не можуть жити без гризні, яку називають боротьбою і ведуть її для самої боротьби. Вони нею розкошуються і нею насолоджуються. Коли її нема, вони відчувають кругом себе порожнечу. Вони відчувають, що є захитана рація їхнього існування, бо вони до нічого дійсно творчого не здібні. І тому вони різними способами і засобами, інколи негідними не то культурної людини, **провокують** до такої гризні. В тім провокуванні, вони послугуються інсинуаціями, клеветою, а навіть фальшуванням чужих думок і поглядів а там і денунціяцією, щоб тільки визвати когось проти себе, бо, мовляв, коли нас атакують „значить ідемо“, а коли не атакують, то стоїмо на місці і вмираємо! І в страху перед смертю, як потапаючий хапаються бритви і **видумують** собі противника, і його в нечуваний в культурному світі спосіб, атакують, **визивають і грозять!** Грозять в **нікчемний** спосіб! Вину за свої брудні і нікчемні вчинки, які задумують поповнювати і, якими грозять, звалюють на провокованого, видуманого у своїй істеричній уяві винновника.

Й у нас, в нашому суспільному житті, це все стало насушним хлібом. У нас, вбивається клин непорозуміння вже навіть між молодь і тому непорозумінню **патронується!**

III.

Приглядаючися тому всьому, головно в останніх двох місяцях, мається враження, що якийсь сатана опанував наше внутрішнє суспільне життя, ним і в нім бушує, щоб проциндрити той капітал, **який здобуто довголітньою працею і жертвами, та не допустити до внутрішньої консолідації і спаяння!**

І характеристичне при тім те, що те все у нас діється, шириться і могутніє пропорційно до того, як з Еспанії доходять вісти, що націоналісти перемагають соціял-комуністів, як з СССР доходять вісті про щораз то виразнішу кризу, яка може покінчитися, може й у недалекому вже часі, переворотом.

Нема найменшого сумніву, що в тім перевороті Україна відіграє першу і передову ролю. І нема найменшого сумніву, що в тім перевороті буде рішатися доля України, бути чи не бути. І знову ж та ки, нема найменшого сумніву, що в тій розгривці на Сході, й наша роля мусить бути, якщо не перша, то на всякий випадок не остання! **До цієї розгривки ми мусимо бути приготовані, як психічно, так технічно.** Чи ми свідомі того і чи у нас робиться щонебудь в тім напрямі, це є інше питання! **Але цього всього свідомий ворог!**

І ось, призадумуючись над тим всім, над цими завданнями, що нас чекають може й в недалекій майбутності і конфронтуючи їх з тою анархією, з тою внутрішньою гризнею, яка в нас панує і з дня на день могутніє, мимоволі приходить на думку: **чи це все не діється пляново?!** Чи цю анархію, цю внутрішню гризню, не **спричинюють темні духи, укриті в нашому житті, які звили собі десь там вигідне кубелечко і звідтам підпалюють щораз то нові льонти, щоб розсаджувати наше внутрішнє життя, а не допустити до консолідації, щоб не було часу і змоги приготовитися до тих завдань, про які ми щойно згадали?!**

І тому треба поважно призадуматися, чи те, що в нас діється, є звичайна істерія, чи може це є вже просто божевілля, в якому люди потративши змисли, не бачать дійсности і загрози?!

Осип Бойдуник.

Успіхи „Просвіти“ — це успіхи на всіх ділянках народнього життя. Занепад освітніх змагань потягає за собою занепад усього нашого дорібку. Тож спішім з пожертвами на „Дар Просвіті“.

Висилкою пожертв на „Дар Просвіті“ засвідчимо любов власного народу.

Із СУЗ

Нахабність Любченка.

В своїй промові 25-го січня на 14-му з'їзді рад УССР згадав теж Любченко про те, скільки переселено українців до Азії в рр. 1896 до 1914. І так, з Полтавщини переселено 441 тисяч (14 відс. всього сільського населення), з Чернигівщини — 334 тис. (12 відс.), з Київщини — 237 тис., з Харківщини — 225 тис. (9.1 відс.), з Катеринославщини — 257 тис. (9 відс.), з Херсонщини — 195 тис., з Поділля — 101 тис., з Волині — 76 тис. Разом переселено за 18-ть років 2,096.000 українців до Азії. Безличний Любченко згадує при тому про сльози переселених. А скільки ж за його генерал-губернаторства переселено українців на далеку північ і схід і скільки при цьому пролито не лише сліз але й крови! Заплатить за те криваво не тільки червоний Кремль і його посіпаки на Україні але й уся московська нація.

Зміни в київській компартії.

Як повідомляють „Вісті“ з 24-го січня, звільнено від обов'язків секретаря київського міського комітету компартії І. А. Сапова, на його місце назначено секретаря київського обкому КП(б)У Кудрявцева. На пленумі, який відбувся 22. січня „промовці відзначили серіозні помилки й хиби в роботі міського комітету партії й його секретаря. Міський комітет партії погано керував партійною роботою“. В парткомітеті викрито троцкіста Радкова, який провів до міського комітету цілий ряд контрреволюціонерів. Відбувалося це шляхом кооптації, за останні два роки кооптовано понад 40 чоловік, так що по суті київський міськом не був обраний. Навіть на керівні партійні пости пролізли контрреволюціонери“. Пішли одні москалі, а на їх місце прийшли другі!

Кудрявцев по одержанні нового посту зараз же вислав чолобитню „великому“ Сталіну, в якій запевняє, що „патріоти Радянської України — могутнього форпосту Союзу готові віддати своє життя для захисту нашої прекрасної Батьківщини“. Діждалися! Навіть під український патріотизм підшивається знахабнілий москаль — Кудрявцев.

„Клясовий ворог“ чи партійні порахунки?

Льва Абрамовича Грушевського (жид, що прибрав собі українське прізвище), заступника наркома земельних справ звільнено з цього становища призначуючи на його місце „хахла“ Петра Карповича Дрозденка Цю переміну переведено 14. листопада 1936. року. Тепер виявляються щойно куліси цієї переміни, а саме „товариш „Льова“ — це троцькіст. Ось що пишуть „Вісті“ з 20. І.:

„Нещодавно в Наркомземі України викрито кубло продажних псів фашизму — реставраторів капіталізму, контрреволюціонерів-троцькістів, які замаскувавшись довгий час шкодили справі успішного ходу соціялістичного будівництва, зокрема в ділянці сільського господарства. Серед цих запроданців заст. наркома Л. Грушевський, колишній керівник української контори Дерсотфонду і він же колишній секретар партійного комітету, наркомзему Чабай. Вони посадили начальником управління обліку троцькіста Левенштама, зав. відділом підготовки масових кадрів хулуя Наугарда. А ці в свою чергу підбирали і комплектували штати відділів з надійних для шкідницької роботи покидьків, — троцькістів Мазя, Ровіновського та інших“.

Сучасна Хорватія

Після 1929-го року, коли то розв'язано всі партії в Югославії й уведено диктатуру, політичне життя хорватів прибрало інший вигляд. Населення Хорватії поділилось на три групі: хорватів, югослав'ян і комуністів. Усежтаки перша група розподілялась за бувшими політ. партіями й то: Х. С. С. (хорватська селянська партія) та „Партія Права"*) (націоналістична). У цій останній гуртувалась особливо інтелігенція й ця партія була більш радикальна, аніж ХСС.

За часів диктатури притихло зовсім партійне життя, цебто: сварня, міжусобиці, лайка тощо, що тут буйно цвіло. Хорвати самочинно почали організуватись і стихійно консолідували свої сили.

Цю силу, зконсолідованість і зорганізованість хорватів видно було на останніх виборах до парляменту (5. V. 1935), де хорвати показались, як один суцільний, нерозбитий сварами, свідомий народ. Хоч які були невідрадні обставини в тих часах, хорвати не подались. Вони то насправді зрозуміли ці вибори не як вибори послів до београдського парляменту, але як народний плебісцит, що ним хотіли засвідчити свою національну свідомість і єдність, й доказати „власть імущим", що ніяка сила й насилля не може вбити національної свідомости та їхнього гону до волі. Коли бо зважити те, що ніякій, опозійній до тодішньої Єфтічевої влади групі й поготів хорватам не вільно було вести жадної передвиборчої пропаганди, а й узагалі не мала права існувати жадна інша партія крім урядової, то треба справді подивляти ту єдність й однодушну поставу не тільки інтелігенції, а особливо хорватського селянства. Своєю чисельною участю в виборах хорвати показали, як вони думають і чого хочуть.

Одначе сьогодні цього вже не можна сказати про цю народню єдність і поставу хорватів. Цікаве з'явище: чого не могло насилля вчинити, це власне вчинило хорватське політикування.

Після уступлення Єфтічевої влади, настали легші й вільніші часи. Хорвати знову кидаються до партійного життя. Їхні посли не йдуть у Београд у парлямент, уважаючи, що там їм нічого робити. Вони під проводом д-ра Владіміра Мачека організуються в бувшій ХСС та працюють на місцях. Урядово ця партія (ХСС) не признається, але толерується. Праця спочатку йде успішно, із запалом. Молодь — особливо студенти вступають у ряди бувшої ХСС, де мріють знайти відповідне поле для праці для добра своєї батьківщини. Та сподівані надії — розвіває нездарна політика цієї партії, що стала прибіжищем усяких „гнаних і голодних". З дня на день помічається незадоволення та розчарування патріотичної молоді. Вона бажає зовсім чогось протилежного, а не партійних махінацій та каверз. У ряди партії всуваються комуністи та ведуть свою розкладову роботу. Влада в Београді урядово не мішається; для неї працює час. Пустити, мовляв, хорвата на хорвата. Стара й знана засада. Єдність хорватів з кожним днем більш розхолітується й розбивається. Страшну роботу ведуть людовофронтівці. Сьогодні можна бачити, як колишні комуністи нараз стали завзятими хорватами, прихильниками ХСС, що — розуміється — при кожній нагоді наголошує свою „святу боротьбу" за правдиву демократію, за соціяльну правду тощо. По селах можна зустріти розмаїтих ремесників і інших „гнаних" червоного кольору. Їх то поліція виселяла з міста за комуністичну роботу, а вони йдуть на села, де роблять те саме. Крім цього недоцільна політика ХСС сильно деморалізує народ і вже по селах замітні сліди людовофронтівської анархії. У Загребі й на провінції з'являються, як гриби по дощі, чисельні комуно-фронтівські журнали й газети. У великому русі всякі клюби пацифістів, демократів, антифашистів, есперантистів і т. д. А як іще додамо до того, що взагалі в Югославії інтелігенція хворує на моду цебто бути лівим, то зможемо собі уявити політичний розгардіяш і партійну саламаху.

Цікаве одне: Югославія не признає СССР, не має жадних зв'язків із советами та й ніби комунізм суворо карається, але всі комуністичні книжки від Маркса, Енгельса... аж до останньої рептильки пишаються на виставах, але націоналістична література — це рідкість.

Річ зрозуміла, що проти цього ярко виступили націоналісти. Особливо націоналістична молодь ясно виявила своє різке становище супроти цієї аномалії, супроти злочинної роботи людовофронтівців. Націоналісти ведуть рішучу боротьбу з ворожими хорватській ідеї елементами та гостро і яскраво осуджують і п'ятнують угодовецьку політику своїх „батьків народу". Правда, боротьба ця важка й тверда на кожному кроці, вимагає багато пожертвовання, витривалости й віри у власні сили. Треба ще ґрунтовного перевиховання в усіх ділянках, треба радикально порвати із сантиментом супроти „народніх святощів і божків"... До цього ж і прямують хорв. націоналісти та й замітна вже їхня праця серед хорватського громадянства.

Тепер чітко зарисовуються два протилежні табори: націоналістичний і ХСС (збиранина „борців" за соц. правду, за демократію...), а тим самим і зарисовуються два вирішення хорватської майбутности. Коли ХСС на чолі з д-ром В. Мачеком пускається на переговори й хоче вирішити політичну долю хорватського народу в межах Югославії, то націоналісти йдуть за найвищим постулятом, що його вщіплював у своїх земляків ідеолог хорватського націоналізму д-р Анте Старчевіч**): „Я тільки те кажу, що наша батьківщина, як і колись, так і тепер може бути самостійна".

Т-о.

*) Партія, що на основі історичного права ставить постулят самостійности Хорватії.

**) Див. „Обрії" ч. 8.

Із світових подій

МАДРИТ ПЕРЕД ДОЛЕЮ МАЛЯҐИ.

Повстанчі війська здобули Маляґу. Населення міста витало повстанчу армію незвичайно радісно. Було чому радіти. Від терору червоних банд згинуло тут від початку війни 13.000 осіб. Нагальний наступ повстанців завдав червоним величезних втрат в людях і воєнному матеріялі. „1 день, коли зайнято Маляґу коштував нас більше втрат чим 3 місяці облоги Мадриту" — признав сам червоний мін. війни й загр. справ Альварез дель Вайо. Упадок Маляґи позбавив червоних одного з найважніших портів для фльоти. Маляґа була найбільшим доставцем харчів, зброї і советських охотників для Мадриту. Називали її червоні „легенями Мадриту". Здобувши Маляґу повстанчі війська продовжують наступ на червоний порт Альмерію. В Альмерії червоні зарядили евакуацію. Наступ полудневої армії вказує, що повстанці продовжуватимуть наступ здовж морського побережжя, щоб втягнути до офензиви теж свою фльоту. Наступом цим загрожена поважно червона Валенсія столиця червоного уряду. Її безнастанно бомбардують повстанчі літаки і фльота.

Рівночасно з упадком Маляґи повстанча армія підняла офензиву під Мадритом. На полудневому мадритському фронті повстанча армія на 20 км. лінії посунулася на 15 км. в глиб території червоних. Щоб ослабити наступ червоні лишали за собою дощенту знищені дороги і зривали всі мости. Зірвали теж міст на ріці Харама. Не зважаючи на те повстанці сфорсували ріку в іншому місці й заняли на другому її березі кілька місцевостей. Дорога Мадрит—Валенсія опинилася таким чином в їх руках. Із сьоми доріг, що лучать Мадрит з іншими містами в руках червоних є тільки одна — гірська дорога й стежки на Ґвадаляєра. Червоні щораз більше тратять голову. Міліціянти переходять на сторону повстанців, шириться дезертирство, бунти і розклад. Голод теж робить своє. В боротьбі за хліб з анархістами впало двох старшин міжнародньої бриґади, француз і москаль.

З Еспанії, з червоної Каталонії вернулася мин. тижня комісія французьких соціялістів-радикалів. Вернулася глибоко розчарована, побачивши на власні очі червону дійсність. Червона влада в Каталонії, де верховодить Антонов-Овсієнко, цілковито спаралізована. Червоні комуністичні й анархістичні банди гуляють й Барсельоні (столиця Каталонії) около 15.000 осіб). Один із учасників цієї поїздки соціялістично-радикальний сенатор заявив в приватній розмові, що волів би повстанчий уряд з Бурґос чим те, що бачив. В спільнім урядовім комунікаті про поїздку до Каталонії со ціялістичні сенатори, щоб догодити людовофронтівській опінії, відкликали дещо з того, що необачно зрадили. Але людово-фронтівське замолювання очей потриває мабуть вже не довго. Упадок Мадриту неминучий.

НАЙВАЖНІША ПОДІЯ ПОВОЄННОЇ АМЕРИКИ.

Президент ЗДПА Рузвелт зголосив в парляменті проект реформи судівництва. Внесок має запевнену більшість. Його ухвалення дасть урядові право іменувати частину суддів і членів Найвищого Трибуналу. Через те уряд осягне більшу свободу у внутрішній, зокрема господарській політиці. Як відомо Найвищий Трибунал робив досі величезні перепони Рузвелтові, що піднявся перебудувати господарське життя Америки. Щоб вивести її з господарського занепаду й неладу він рішив обмежити свободу капіталістів-промисловців і змусити їх до пляново́ї продукції під контролею держави. Цією дорогою Рузвелт досягнув вже був значних успіхів і замітно поліпшив долю робітників. Одначе за намовою й під натиском лібералістичних капіталістично-промислових кол Найвищий Трибунал станув впоперек дороги цій сміливій господарській політиці. Він уневажнив декрети (постанови-закони) Рузвелта, як незгідні з конституцією. Недалеке ухвалення проєкту реформи судівництва називають тому — не без причини — найважнішою подією повоєнної Америки. — Політика Рузвелта це незвичайно цікава спроба направити в рямках капіталістичного господарства й ліберал-демократичного устрою зло, яке самі вони витворили. Спроба ця смілива але й тяжка до здійснення в часі, коли всі держави змагають до самовистарчальности, замикають свої ринки для чужих товарів. В наших часах тільки війна і зброя вояка може здобути ринок збуту для тієї чи іншої держави. В наших часах господарство стає предметом зовнішньої політики народів і держав. Бо тільки боротьба за повну свободу в довкіллі створює добробут народу, створює те, що ми називаємо „господарським здоровлям". Звідсі оте загальне сьогодні підпорядкування господарства збройенням (самовистарчальність), зн. завданням боротьби і зовнішнього бою.

Коротко:

* Англійський уряд рішив розписати позичку на 400 мільйонів фунтів штерлінґів на цілі дозброєння.

* Польський амбасадор в Парижі Лукасевіч гостив в амбасаді французького премієра Блюма й мін. загр. справ Дельбо. Є це один із дальших, щораз частіших в останньому часі, виявів польсько-французької приязні і — не зважаючи на ніякі пакти — неминучої.

* Англійська преса розпочала в останне теж протичеську кампанію. „Чехословаччина в сучасних своїх границях — штучний твір, що повстав з великих помилок дипломатії. Положення мільйонів національних меншин в Чехословаччині дуже тяжке“. — Так м. ін. пише англійський щоденник „Дейлі Мейл“.

* В Туреччині поширено обов'язок військової служби на мужчин до 65-го р. життя (дотепер 45). До помічних військових повинностей будуть обов'язані теж жінки.

*Араби замкнули базари в усіх містах Сирії, а навіть в Триполісі (півн. африканська французька колонія) на знак протесту проти вирішення справи Александретти в користь Туреччини. „Александретта або смерть“! — гуде арабське населення Сирії, обурюючись на Лігу Націй і Францію та, погрожуючи Туреччині.

* „Союз Галицьких Жидів“ — так називається жидівська організація в Америці. Її організатори виразно відмежували себе від решти жидів в Польщі. За чиїм почином і чому це зроблено — це відкриє хиба будучність.

* Сенат Данціґу змінив виборчу ординацію так, що на будуче тільки той зможе задержати мандат, що співпрацюватиме з більшістю. Зміна ординації вдаряє в соціял-комуністичну протигітлерівську меншість й очевидно в повагу Ліґи Націй, опікуна тієї меншости.

* В сьомимісячних боях в Еспанії втратили повстанці 36 літаків, червоні 139.

* Польський през. Мосьціцкі запросив німецького премієра Ґерінґа на полювання до Польщі на кінець лютого.

* Французькі комуністи аґітують робітників працювати понад дотеперішню норму (40-годинний тиждень праці), щоб збільшити промислову, передусім военну французьку продукцію. Генеральний секретар професійного робітничого союзу Жуо (комуніст) промовляв в цій справі на одним вічу враз з премієром Блюмом. Коли французькі баґнети потрібні Москві, комуністи — як бачимо — готові обложити плечі французького робітника і 100-годинним тижнем праці.

* На прокуратора Вишинского з процесу Радека виконано в Москві атентат. Тим разом Вишинскій вийшов ціло.

* Совєтська преса почала отверту кампанію проти б. большевицьких достойників Бухаріна, Рикова й інших, яких прізвища найшлися в списку арештованих. Значить таки буде новий політичний процес.

* Між німецькими й англійськими торговельними представництвами в Китаю йде завзята кампанія. Замовлення китайського уряду на машини й залізно-дорожні матеріяли йдуть в десятки мільйонів долярів.

* Англія узброює свої колонії. Полуднево Африканська Унія дістане 100 боевих літаків.

* При здобуттю Маляґи в руки повстанців попав предсідник трибуналу червоних, що засудив на смерть 5.000 осіб, совєтський ґен. Клебер і 1.500 совєтських вояків. Повстанці розстріляли в Малязі 150 червоних.

* Під враженням переможної офензиви повстанців уряд Каталонії мав звернутися до ген Франко з предложенням угоди. Кажуть, що каталонські національні кола улягають червоним тільки під натиском терору.

* Ніппонський мін. війни Накамура уступив. Його місце зайняв заступник шефа ген. штабу ген. Суґіямі. Місце останнього заняв б. мін. війни Тераучі. В порівнянні з попереднім поваленням парляментом ґабінетом мінїстрів обидва ці генерали тільки помінялися становищами. Вийшли значить одними, увійшли другими дверми.

* Щоб успокоїти протиніппонські настрої Китаю монгольський князь Чен-Ван (під натиском Ніппону) запевнив Нанкін, що не підніме ворожих кроків в північних китайських провінціях. Вицофав навіть свої війська з погранична.

* Наради Комітету Невстрявання в еспанські справи застрягли нарешті, як звичайно водиться, на мертвій точці, Портуґалія рішуче відмовила піддати міжнародній контролі свою еспанську границю.

* Німецький мін. загр. справ Нойрат зложить незадоволю візиту австрійському урядові. Австрійська преса веде прихильну Німеччині протичеську й колоніяльну кампанію. Таке саме становище займає мадярська преса.

* Німецький амбасадор в Лондоні фон Ріббентроп відбув першу розмову з англійським урядом в справі зароту Німеччині забраних їй колоній.

Із Зеленої України

ВЕЛИКИЙ РІЗДВЯНИЙ БАЛЬ СОЮЗУ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ.

На другий день Різдва 8. січня в залях Українського Національного Дому відбувся Великий Різдвяний Баль Української Молоді. Баль цей пройшов дуже добре і залишив у всіх присутніх гарне враження. Баль притягнув багато старшого українського громадянства, що були задоволені широким програмом, виведеним силами членів СУМА.

ЯЛИНКА В ХАРБІНІ.

13. січня в Українському Національному Домі влаштовано ялинку для дітей. Під орудою режисера Славянського діти розіграли його п'єсу „На Ялинці“. Після п'єси діти виступали з віршами коло ялинки. З великою радістю зустріли діти „Запорожця“, що приїхав з Запорожської Січі з подарунками для дітей. Ялинка пройшла добре завдяки невтомній праці Жіночого Відділу при У. Н. К. під проводом п. Шлендик.

22. СІЧНЯ В ХАРБІНІ.

Цього року Українська Національна Колонія в Маньджу-Ді-Го святкувала державне свято 22. січня дуже святочно і численно. Велика заля УНДому ледві вмістила всіх присутніх. Офіційна частина почалась вступним словом голови УН. Колонії п. полковника Ю. Роя. Потім хор проспівав під орудою п. В. Лукша „Ще не вмерла Україна“, за ним ішов доклад д-ра Барченка „Перемога Духа“, д-ра Шлендика „8. січня 1654. року і 22. січня 1918. року“, інж. Вітковського „Значення 22. січня“ і Р. Федорова „За державність“. Хор проспівав крім гимну „Молитву за Україну“, „Не пора, не пора“, „Ой не дивуйтесь добрії люде“. Крім хору виступали С. Сорока і Н. Басарабова в дуеті „Не цвітуть квіти зимою“.

Після офіційної частини була улаштована шклянка чаю з гутіркою і споминами учасників Національного Руху на Україні.

КОНЦЕРТ УКРАЇНСЬКОГО ХОРУ.

В неділю 24. січня ц. р. в залях У. Н. Дому відбувся концерт хору Української Колонії під орудою п. В. Лукша. Програм концерту складено старанно і виконано мистецьки. Особливо подобалися чисельній авдиторії пісні: „А хто бачив, а хто чув“, „Лугом іду коня веду“ й інші. Дальше виведено: Вечорниці, Л. Безпечна „У мене був коханий рідний край“, В. Енгельгардт „Як буря у лісі“, С. Сорока „Куди їдеш, Явтуше“, Н. Басарабова „Нащо тебе питати“, крім того виступав відомий на Д. Сході бандурист Й. Сніжний, якого із захопленням слухала численна авдиторія. Багато бо українців в Харбіні ніколи до приїзду п. Сніжного не чули бандури.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ С. У. М.

В суботу 23-го січня відбулися загальні збори Союзу Української Молоді в Маньчжу-Ді-Го. Загальні збори були скликані з нагоди доповнення статуту і прийняття нової назви. Загальні збори почалися звітом за минулий рік голови СУМ-а п. О. Дзигаря. Другою точкою йшла зміна назви. З огляду на те, що більша частина членів СУМ-і вийшла з того віку, коли людей причисляють до молоді, і в той час вони не бажають кидати організації, в якій національно виховувалися, Загальні Збори найшли відповідним перейняти назву **Українська Далекосхідня Січ — УДС.** Загальні Збори не забажали робити перевиборів і прохали Управу СУМ-а залишитися на своїх посадах і надалі — Голова О. Дзигар, заступник його Ф. Заїка і секретар — Р. Корда-Федорів. З огляду на те, що раніше у СУМ-і не було скарбника, на цю посаду одноголосно обрано В. Федоренка. В суд були обрані М. Заїка, З. Мирошниченко й А. Остапчук, а контрольором В. Райчевський.

Після офіційної частини йшла шклянка чаю, котру добре улаштовали дівчата — членки СУМ-а.

Покровитель ФНЄ на московському балі

Колишній російській генерал, якого дехто шумно величає „українським гетьманом“ не може жити без того духу, який йому наймиліший від усього.

Берлінський щоденник „Дойче Альґемайне Цайтунг“ з 10. лютого 1937. р. — видання вечірнє подає у своїх балевих звідомленнях наступне: „Останній добродійний баль московської еміґрації в цьому сезоні відбувся в „Еплянді“ під протекторатом принцеси Вери Російської. Чистий дохід призначено амбулаторії московського червоного хреста... Між присутніми були... керівник Московського Комітету опіки еміґрантам ґен. ф. Біскупскій, гетьман Скоропадскій“... Біскупскій відомий з того, що не визнає української еміґрації в Німеччині й всіми силами вимагає від німецького уряду обняти своїм комітетом й українців. З таким типом „веселиться“ рік-річно Скоропадскій.

Що на це фронтисти із ФНЄ? Чи це теж належить до „творчого націоналізму“?

На тартаку „Ойкоса“

В Сільці Б., пов. Камінка Струм., є тартак „Ойкоса“. „Ойкос“ — це фірма не жидівська, а польська (60% акцій мають поляки), але директором тартаку в Сільці є — жид Райзлер. В тартаку працює біля 340 робітників, в цьому б. 70 українців. Українці — це переважно національно свідомі селяни з Сільця. Між робітниками розпаношена комуна. Ширять її здебільша поганячі й наглядачі жидки. Поляки, що працюють в тартаку (їх найбільше), зорганізовані в своєму „Звьйонзку“ й до них час-до-часу приїжджає зі Львова „хтось“, щоб навчити їх, як „боронити своїх прав“. Платня в тартаку мала. Селяни мають до тартаку 5 км. дороги, а за день праці одержують 1.20 зл. Всежтаки п. Райзлер видалив з праці Гриця Згурського, його батька й двох братів „за політику“ та заповів, що хто буде „бавитися в політику“, цього усуне від праці. Під „політикою“ розуміє він читальню „Просвіти“ й „Самоосвітній Гурток“, який там гарно розвиваєть-ся. Чи неможливо, щоби й українське робітництво Сільця зорганізувати для оборони своїх прав і проти такої поведінки панів Райзлерів.

Кам'янецький.

ГОСПОДАРСТВО

Приватники чи кооперація

III.

В господарській ділянці йде не тільки про те, щоб здобути матеріяльні засоби, але також про належний і справедливий розподіл тих засобів чи доходів між поодиноких членів суспільности та поодинокі потреби суспільно-національного організму, як цілости.

Дальше при підборі форми для господарської ділянки чи поодиноких її галузей, треба мати на увазі, що господарська ділянка , з різних, найчастіше від нас зовсім незалежних, причин, як нпр. підсоння і підземельні добра є **найбільше міжнародницькою ділянкою.** І також з уваги на те треба добре і поважно призадуматися над тим, яка, чи котра форма організування господарської ділянки є більше відпорна на той міжнародницький характер, щоб не вносити міжнародницького духа в ряди суспільности і не нарушувати окремішности національного організму і **виключности його інтересів.** Форма організування господарської ділянки, свідомість і характери одиниць, які стоять у проводі господарської ділянки, повинні і мусять невтралізувати той вплив міжнародницького духа головно в торговельній галузі господарської ділянки.

На одиницях, які стоять у проводі господарської ділянки, які виконують такі, чи інші функції господарської натури, **тяжить велика відповідальність,** не тільки за господарську ділянку, не тільки за її розбудову і придбання матеріяльних засобів, але й за те, **щоби при тім всім не затратити національного характеру і не допустити, яким небудь чином до нарушення рівноваги в суспільно-національному організмі і його житті.** Господарська ділянка не може й не сміє від інших суспільних ділянок і цілого суспільного життя відгороджуватися китайським муром, замикатися сама в собі, та шукати таких форм, які **тільки для неї** є найвигідніші. **Кожночасні форми організування господарської ділянки, мусять відповідати вимогам і потребам суспільно-національного організму і його життя в даній добі і творити з тим, чи в тім всім одну гармонійну цілість.**

Але було б помилкою думати, що господарську ділянку з її формами можна розглядати виключно з увагою на сучасний стан. В господарській політиці, як взагалі в політиці, важне є передбачувати далеко вперід і „калькулювати“ з увагою на те, що **може прийти, чого можна сподіватися і супроти чого треба заздалегідь, на всякий випадок, забезпечитися!** Ця політика, це передбачування і калькулювання відноситься також до наших форм і то, **під сучасну пору може більше, як колинебудь в минулому!**

IV.

Під сучасну пору маємо в світі різні форми організування господарської ділянки. Одначе нас, **тут, сьогодні,** цікавлять дві форми, а саме: кооперативна і приватницька.

Коли йде мова про кооперативну форму, то її можна розглядати з двох сторін, а саме: зо сторони ідеї і зо сторони дійсности.

Щоб пізнати і зрозуміти ідею кооперації, так, як вона була подумана, як вона народилася на світ, ми мусимо звернутися до історії.

Французька революція 1789. року, принесла дуже привабливі кличі, а саме: рівність, братерство і вільність.

Цей клич, чи ці кличі, принесли людям, без різниці професій і станів, рівність в правному і політичному розумінні. Але рівночасно з тим, ті кличі, а властиво останній з них, т. є. „вільність“, відомий в господарській ділянці як **лібералізм,** який вправді теоретично сягає ще передреволюційних часів, в сполуці з господарською нерівністю членів суспільности, став дошкульним, а навіть погубним, як для певної частини членів суспільности, так для господарської ділянки так вкінці й для людських спільнот, як цілости. Господарськи сильніщі, в погоні за зисками і громадженням капіталів, що є однією із сутніх прикмет капіталізму, почали гнобити господарськи слабших і **під охороною лібералізму, який став причиною розгнузданости** капіталізму, використовувати їх для своїх особистих інтересів, для особистої наживи. Внаслідок того, господарська нерівність, ще більше поглибилася і довела просто до непроходимої пропасти внутрі людських спільнот. Це стало в яскравій і різкій суперечності з рівністю в правному і політичному розумінні. Як реакція проти тієї господарської нерівности і ліберал-капіталістичної розгнузданости зродилася друга крайність, тобто ідея соціял-комунізму з її загальною господарською **механічною** рівністю. Ця ідея соціял-комунізму з її загальною господармеханічної рівности, вимагаюча знесення приватної власности і її, **разом з людиною,** усуспільнення, як бачимо, на практиці не оправдала себе. Показалася утопією. Причина поразки тієї комуністичної ідеї, криється в матеріялістичному світогляді соціял-комунізму, який м. і. поза шлунком не бачить у людини душі. А ця душа, в сполуці з людськими інстинктами самозбереження і збереження для себе приватної власности, повалила на практиці теорію соціял-комунізму.

V.

Ідея соціял-комунізму показалася утопією зараз по її народженні, при спробах її реалізації в фурієвських „фалянстерах“, оуенівських „нових гармоніях“ чи інших.

І треба думати, що ці невдачі реалізації соціял-комунізму з однієї сторони, та розгнузданість **ліберал**-капіталістичної системи у другої сторони, примусили шукати іншої форми організування господарської ділянки. Форми, яка б невтралізувала капіталістичну систему й унешкідливила лібералістичну вольницю. Однією з таких форм й була **кооперація.**

Духовим батьком кооперації є англійський фабрикант Роберт Оуен, який жив на початку XIX. століття, відомий з історії суспільних, головно суспільно-економічних рухів, як реалізатор соціял-комуністичної ідеї. Він то в 1825, році оснував в північній Америці, в стейті Індіяна комуністичну громаду, яку назвав був „Нова Гармонія“. По двох чи трьох літах, змушений був цю громаду зліквідувати. Показалося, що ідея, виплекана людською уявою в кабінеті, а практичне життя з людськими інстинктами, це дві різні речі, яких погодити ніяк не дасться. Цю, й інші громади, Оуен називав **„кооперативами“.** Для організування таких громад основувано товариства. Розуміється, що всі ті товариства і кооперативи основувані Оуеном, чи його заступниками, не мають нічого, або мають дуже мало спільного **з нинішньою** кооперацією. І коли ми про них тут згадуємо, то тільки на те, щоб усвідомити собі джерело кооперативного руху. Родовід же сьогоднішніх кооператив, виходить від товариства „рочдельських піонерів“ заснованого в 1844. році в містечку Рочдел, звідки й пішла назва „рочдельські піонери“. Завданням того „товариства рочдельських справедливих піонерів“, як вони себе самі називали, було, усунути посередника зпоміж консумента і продуцента, а зиски повернути ва самовиховання своїх членів і поліпшення їх господарського і суспільного становища. Правила, якими „рочделські піонери“ руководилися, щоб вив'язатися із завдань, були такі: 1) кожний член кооперативи має тільки один голос; 2) низькі уділи; 3) продаж товарів виключно за готівку; 4) продаж товарів по ринковій ціні, а не по ціні коштів продукції; 5) поділ річної надвишки пропорційно до закупів кожного члена, а не пропорційно до уділів.

З маніфесту, який видало товариство „рочдельських піонерів“ видно, що воно було подумане, як товариство чисто робітниче, з тенденціями і цілями оуенівських громад. Натомісць правила, головно п'яте, яке каже, що „поділ річної надвижки пропорційно до закупів кожного члена, а не пропорційно до уділів“, тобто вложеного капіталу, вказує на протикапіталістичні тенденції. Але в тих „правилах“, є ще одна точка, яка звертає на себе увагу, а саме, точка четверта, в якій сказано: „продаж товарів, по риночних цінах“. Чому? Чому кооператива, якої завданням є усунути посередника і його зиск, який є укритий в раночній ціні, вищий від ціни коштів продукції, рішає продавати таки по ціні риночній?! Вправді вища ціна від коштів продукції є оправдана адміністраційними видатками кооперативи. Алеж ті видатки не можуть бути такі високі, щоб поглощували всі зиски. Так, може дехто сказати, але точка п'ята правил говорить про „поділ річної надвижки“. Добре! Але чому не продавати відразу по нижчих цінах, тільки творити „річну надвижку“, щоб потому ділити? Розв'язку тієї загадки „рочдельських правил“ дає нам „рочдельський маніфест“. „Рочдельскі піонери“ і їхні кооперативи, потребували того зиску, на те, щоб, як сказано в „Маніфесті“ „набувати чи будувати будинки для тих членів, котрі бажатимуть взаємно собі помагати з метою поліпшення свого господарського і суспільного становища“; „Набувати або арендувати земельні участки, котрі оброблятимуться членами, що не мають роботи, або що їх заробіток невистарчаючий“, та вкінці „організувати виробництво і виховання у своєму власному крузі і своїми власними засобами... перетворитися в самостійну і самовистарчальну громаду... йти з допомогою іншим товариствам, котрі бажали і заснувати подібні громади“. Так! Вони мали **виховатися** чи перевиховатися, як в моральному, так інтелектуальному розумінні. Бож вони хотіли перетворити своє зависиме життя, на **життя самостійне і самовистарчальне!**

І в тім саме була ідея кооперації для „рочдельських піонерів“. Ідея, яка їх і їхніх наступників ентузіязмувала і наказувала йти **„до свого по своє“,** бо вони знали, що роблять це **„для себе“.** І тому вони резигнували з повних зисків, а навіть ті мінімальні зиски, які оставали ще по видатках на їхне **виховання,** лишали цілий рік в кооперативі, щоб вона з них, в обороті, користала.

Це все ми мусимо собі усвідомити й запам'ятати, коли підходимо до розгляду й оцінки сучасних кооператив і до вирішення питання: „приватники чи кооперація“. Вправді сьогоднішні, головно наші, кооперативи, дуже різняться і мусять різнитися від типу кооператив „рочдельських“. Але нам не завадить зазнайомитися з „рочдельськими правилами“ і з рочдельським „маніфестом“, **який дає вияснення тих правил!**

О. Бойдуник.

Як живуть наші робітники?

„В 17. році життя я пішов до ремесла. То було 10 літ тому. Крім двох односільчан не мав я в місті ні одного знайомого. З початку чувся „несвойо“. Наоколо все було чуже; свою мову чував рідко. Якось мав щастя найнятися носити цеглу на будову одного дому. Але по двох місяцях праця скінчилася. Шукав заняття в якімнебудь ремеслі. Куди пішов, всюди казали, що „не треба“. Наконець вдалося мені „приміститися“ в пекаря-жида. Праці було багато. Я працював 15—17 годин на добу. Двигав тяжкі міхи, або розносив печиво. Крім харчу і приміщення я не діставав нічого. Убрання, яке привіз з дому здерлося. Бачив, що на пекарстві добре не вийду. Перейшов до шевця і в нього перебув зиму. Та зима була найстрашніша в моїм життю. Зо мною мешкало в одній кімнаті чотирьох таких, як я. Із зимна не можна було заснути. Гроші, які забрав з хати вже давно розійшлися. Швець давав мені кількадесять грошів на тиждень. Я зовсім охляв з голоду, так, що при варстаті нераз ослабав: Шевства не любив. Не любив сидіти на однім місці і клепати молотком. На весну пішов до шлюсаря. То заняття мені подобалося, так що скоро навчився виконувати найпростіші роботи. По трьох роках праці я вже був добрим шлюсарем. Ходив до фахової школи і тут побачив, що таких як я є більше. Від того часу я почувався певніше“.

От коротка історія кількох літ молодої людини, що пішла в місто „шукати ліпшої долі“.

Таких історій є тисячі...

Коли наш молодий селянин іде до міста — вступає в зовсім чужий собі світ: в місті не має нікого знайомого. Він сам мусить поборювати перші перешкоди, що виринають перед ним у формі незнання терену, обставин, умов праці, та чужої мови, яка до вишукання праці є майже необхідна.

Найчастіше „сільські втікачі“ не мають точно означеної думки („чим буду, чим хочу бути“), в якім фаху будуть працювати і просто не знають до чого вони надаються, до чого мають здібності.

І незнання умов праці в місті, і брак означеної цілі є причиною кількакратного переходу з одного зайняття до другого. Таке випробовування кількох фахів є дуже частим явищем. 30 разів на 80 стрічаємо вищезгаданий випадок. (Отже можна майже певно сказати, що третина цілого українського робітництва поступає в той спосіб). З того в 17. випадках робітники зміняли свій фах один раз, у 11 два рази, а в двох аж три рази(!). Кількох пише: „наперед я був у шевця, переплетника а тепер є в пекаря“, або „на початку працював у шліфера, годинникаря, потім у столяря, вкінці зістав шлюсарем“.

З господарської точки погляду така необчислена зміна зайняття є дуже немудра. Робітник тратить час при тій зміні зайняття; він, **замісць навчитися свойого фаху, розпорошується і призвичаюється до неточности та несолідности!**

Його праця в перших фахах, що їх він заміняє на інші пропадає безхосенно. **Тисячі, днів, мільйони годин тратиться в той спосіб для національної господарки.**

З другого боку таке „кочівництво“ є шкідливим для самого робітника. Напр. він на початку перебуває пів року у шлюсаря, рік у пекаря, а вкінці зістане у столяря і тут працює два роки. Тих півтора року є для нього страчені. Краще він зробив би, коли б відразу вчився столярського зайняття; і більше навчився би й очевидно більше заробляв би.

Є один спосіб, щоб зарадити тому лихові, яке в першій мірі відбивається на долі робітника. Це зорганізування у наших більших містах (принайменше там, де є найбільший доплив сільського елементу) **„порадень звання“**, які б по змозі безплатно давали потрібні поради; що мали б слідити здібності і дані молодого робітника до того чи іншого зайняття. Поради можуть повстати при „Просвіті“, „Рідній Школі“, або найкраще при робітничих організаціях, яких у нас або майже нема, а коли є то переважно на папері.

(Дальше буде).

Е. П.

Основуймо українські Райфайзенки!

Таким закликом закінчує свою статтю в 7-му числі Г. К. Ч. п. Інж. І. Ольховий. В тій статті автор, стверджуючи дуже маленький дорібок на полі організації селянського кредиту, бо тільки 469 українських Райфайзенок, зупиняється обширніше, над причинам того недомагання. Причину добачує автор в тім, що не всі Українбанки, що переняли на себе обов'язок організувати, інструувати і люструвати українські Райфайзенки, вив'язуються належно із своїх зобов'язань, не зважаючи на те, що попри ділову працю у своїй установі, службовикам лишається, ще доволі часу, який можна, при добрій волі, використати на організацію Райфайзенок.

Звертаючи увагу на значення Райфайзенок для кооператив, автор завважує, що й Окружні Союзи Кооператив, повинні зайнятися організацією Райфайзенок, чого досі не всюди стрічається. Не менші вимоги ставить автор й до провідників низових кооператив для заг. закупу і збуту. І вони повинні зайнятися організування українських Райфайзенок, а не, як слушно пише автор „довгими роками дивитися зблизька, на те, як кредитові справи селян не організовані і не упорядковані, як селянство безпомічно клопочеться, де позичити кілька десяток злотих, що їх потрібно до розвитку господарства, як це селянство затягає тяжкі приватні довги, або вступає в члени до чужого кредитового апарату“. Вкінці подає автор практичні вказівки організування таких Райфайзенок.

Реферуючи це, звертаємо увагу нашої інтелігентної, безробітної молоді на цю ділянку, до організації якої вона повинна причинитися. Цеж є ділянка яка може стати і напевно стане одним із засобів розбудови варстатів праці, а навіть сама стане варстатом праці для неї, та причиниться до розбудови нашого національного господарства! Хіба не мусимо чекати з тим, на „бидґощцьких купців“ про яких пишемо на іншому місці!

НАШИМ ХЛІБОРОБАМ ДО ВІДОМА.

На заграничних ринках зауважується помітний попит на хліборобські продукти. У зв'язку з тим треба очікувати, що експорт від нас збільшиться. Ці корисні для експорту умовини, вже помітні й на наших краєвих ринках. Наприклад в одним містечку Полісся ціна пшениці піднеслася до 31 зл. за 100 кґ. Ростуть теж ціни худоби на заріз, дробу і набілу, а вслід за тим зросли ціни муки і м'яса, особливо вепрового. Заповідають, що тя звижкова тенденція потриває довше, або навіть збільшиться.

Наступ

„Курієр Поранни“ пише, що небавком в Комунальній Касі Ощадности м. Бидгощі, мають створити фонд у сумі 50.000 зл., з якого безпроцентово будуть користати купці, що вибираються на східні „креси“. Ці купці вже на весну мають вирушити з Бидгощі на Схід. А ми? Ми тимчасом скликуємо анкети, наради, улаштовуємо реферати і дискусії на тему „приватники чи кооперація“ і говоримо, а навіть пишемо, про боротьбу з приватниками!

Господарський огляд

ЗРІСТ УКРАЇНСЬКОГО МОЛОЧАРСТВА.

Як подає „Кооперативне Молочарство“ з лютого ц. р. пересічне число доставців молока на одну кооперативу збільшилося з 384 в 1934. р. на 450 в 1935. р. В 1935. р. доставлено до молочарень 64,353.150 літрів молока. З цього молока продано в переробленому виді 3,316.821 літрів, а з решти вироблено 2,611.144 клґ. масла. Доставцям молока виплачено 5,283.024 злотих. Всі торги молочарень виносили в 1935. р. 6,760.392 зл. і збільшилися супроти 1934. р. на 1,416.058 зл. або 26 проц.

ЗБІЖЕВИЙ МАГАЗИН В ГВІЗДЦІ.

В містечку Гвіздці б. Коломиї відкрив коколомийський Окр. Союз Кооператив збіжевий магазин зогляду на те, що збут збіжжя в Коломийщині росте.

РОПА В КАЛУЩИНІ.

На ґрунтах громади Небилів, калуського пов., натраплено при пробних верченнях на ропу в глибині 100 м. Видатність тієї ропи обраховано на 4—7 вагонів місячно.

НОВИЙ УКРАЇНСЬКИЙ РЕСТОРАН У ЛЬВОВІ.

В середу 10. лютння відбулося посвячення нового українського ресторану „Око“ у Львові, при вул. Костюшка 2, що його власницею є п. Олександра Домбчевська.

ЗАКІНЧЕННЯ ГОСП. КУРСУ В ДОБРЯНАХ.

Дня 7. лютого ц. р. відбулося в Добрянах к. Стрия святочне закінчення 3-місячного господарського курсу, влаштованого Філією „Сіль. Господаря“ і Союзом Кооператив. Покінчило курс 65 осіб із 44 сіл Стрийщини, Жидачівщини, Скільщини, Долинщини і Дрогобиччини.

Біржа

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ повідомляє, що від дня 15. лютого ц. р. кооперативам платив за

1 кґ. масла десерового бльок без опак.	2.75 зл.
1 кґ. масла десеров, бочкове включно з бочк. опакуванням	2.80 „
1 кґ. масла експ. включно з експ. опакуванням платить дефінітивно	2.70 „
молоко від 11. I. ц. р.	0.16—0.17 „
копа яєць	4.00—4.10 „

Тенденція на масло і яйця звишкова на молоко сильна. (Ціни льоко Львів).

ПТИЦЯ.

Маслосоюз повідомляє, що в дні 15. II. ц. р. платив своїм доставцям за 1 кґ. живої птиці льоко подвіря птахом'ясарні „М. С.“ у Львові, (пл. Більчевського ч. 3) такі ціни:

Індички I кл., д. умяснені, повногрудні	1.20 зл.
Курки молоді I кл. біло й жовтоніжки від 1.70 кґ. вгору	1.05 „
Качки товщеві I. кл. щойно від 1.80 кґ. вгору	1.15 „

Слабших сортів від вище поданих не приймає.

Роковини Крутянського Чину

В БЕРЛІНІ.

Українське студенство берлінських високих шкіл провело в день 29. січня загальну голодівку. Увечорі цього дня Українське Студенське Товариство „Зарево“ влаштувало для зорганізованого українського студенства святочні сходини. В програму Свята входила святочна програма, деклямації та спомин про події на Україні в час боротьби під Крутами.

В ХАРБІНІ.

Свято Крут стало вже загально національним святом української молоді. Це свято святкувала теж українська молодь і на Дал. Сході, підчеркуючи духову й ідейну зв'язь з українською молоддю цілого світу та з її боротьбою. Р. Федорів розказав про значення бою під Крутами та про їх вплив на духовість нового українського покоління. На цьому святі з великим успіхом пройшла 3-актівка високопатріотичного змісту „Брат на Брата“.

В ГРЕБЕНОВІ.

Святочно, як і що року, обходив Гребенів 19-ті Роковини Геройського Чину Службою Божою й Панахидою, що їх відправив о. парох Смачилло й Академією, з якої провідна думка глибоко лишилася в душі учасників „принести День Слави Нації зуміють вибранці Характеру, що їх бажанням є клич назріваючої Доби, а розумом — рація державного буття, ті, що їх кличуть Крути!“

В КАЛУЩИНІ

Громадянство Калуша святкувало Крутянські Роковини в дні 31. січня ц. р. Службою Божою й Панахидою за Поляглих Героїв і Святочною Академією в залі „Нар. Дому“, прибраній арт. Бережницьким. На програму Академії склалися: слово інж. Осипа Бойдуника, продукції хорів читалень, деклямації Чижевського В. й Оксани Мельник. Наприкінці орхестра з Підгородок відіграла в'язанку стрілецьких пісень. Залю виповнила здебільша сільська молодь, що не зважаючи на сніговицю, явилася численно на це свято Героїв.

Крутянські академії відбулися теж в селах Бережниці, Хотіні та Підгорках з багатою програмою.

В САМБОРІ

Роковини Крутянського Чину вшанував Самбір в дні 31. січня Панахидою, що її відправив Впр. о. Івашко і Ширшими Святочними Сходинами Студ. Кружка з промовою, рефератом і деклямаціями.

В ЧЕРНЕВІ

Задумане в нас Свято Крут, що мало бути злучене з святом Поляглих громадян Чернева рогатинське старосто заборонило. Відбувся тільки дня 31. січня ц. р. реферат про Крути п. Самійла Теодора.

В СЛОБОДІ ДОЛИНСЬКІЙ

Слобода Долинська відсвяткувала Крутянські роковини величавим святом з рефератом Івана Іванева, який з'ясував, чому Крути скінчилися так трагічно і про що нам треба пам'ятати, щоб в майбутньому перемога була за нами. Згодом хор відспівав кілька пісень й Іван Мельник, Антін Цап й Андрій Мельник, деклямували вірші присвячені Крутам. Свято влаштувала місцева чит. „Просвіти“.

З українського життя

Смерть Ю. Опільського.

У вівторок 9. лютого ц. р. помер у Львові професор акад. гімназії Юрій Рудницький, автор багатьох історичних повістей, відомий під псевдонімом Юліян Опільський.

За приналежність до ОУН.

Дня 9. лютого ц. р. закінчився процес проти п'ятьох селян з Равщини за приналежність до ОУН й підпали жидівських домів. З останнього слова скористав підс. Пелип Дмитро. Він почав з'ясовувати змагання українського народу, протеж предсідник не дозволив йому скінчити. На своїй нараді присяглі судді підтвердили вину Дм. Пелипа й Теодора Чорного і їм присуджено: першому — 5 років в'язниці, другому — три роки. Решту підсудних — Юрка Чорного, Дан. Пелешка й Мих. Богуша суд увільнив.

22. січня в Здовбиці.

Дня 22. січня р. б. відбулися святочні сходини Філії „Союзу Українок“ в с. Здовбиці, здолбунівського повіту. Гарно прибрана домівка була вщерть виповнена жіноцтвом. На настрій свята дуже добре вплинуло прибуття Вп. п. Др. І. Прісневської з Здолбунова, яка виголосила реферат про значення 22. січня в життю українського народу. Всі жінки вислухали реферату з великою увагою і на закінчення проспівали „Боже Великий, Єдиний“.

Процеси в Бережанах.

Перед Окр. Судом в Бережанах відбудеться дня 16. лютого розправа проти Варвари Терефенко із Залип'я, рогатин. повіту, у зв'язку з подіями в Залип'ю підчас Панахиди за Поляглих в дні 1. червня 1936 р. Дня ж 17. лютого відбудеться процес Луки Москвяка, Гіл. Демида й Мик. Дикунського всіх із Дунаєва, перемишлянського повіту обвинуваченого за напад на жидівських крамарів у Краснопущі в дні 7. липня 1936.

Арештування Д-ра Б. Гнатевича.

Дня 11. лютого ц. р. арештовано Др. Богдана Гнатевича, засудженого в процесі Бандери і тов. на 2 роки в'язниці.

Вбивство.

Як подає ПАТ, в селі Лошні, теребовельського повіту солтис Анджей Бернадскі і радний Станіслав Свірскі побили селянина, українця Нестора Ниськова, так важко, що цей помер.

Солтис і радний побили Ниськова за те, що йдучи селом додому він співав українських пісень.

Свято 22. січня в Самборі.

Дня 24. січня ц. р. відбувся в Самборі заходом Студ. Кружка Святочний Вечір, присвячений річницям 22. січня. Свято почалося відчитанням IV. Універсалу. Його присутні вислухали, повставши з місць. Далі слідувало слово інж. Осипа Бойдуника, хорові продукції, реферат студ. Яр. Гошки і деклямації.

Засудження священика.

Суд в Раві Руській засудив о. Якова Боровика, адміністратора парохії Забір'я на 2 місяці арешту за образу державної влади в проповіді підчас Рідзвяних Свят в 1936. р. Апеляційний суд у Львові змінив присуд на 100 зл. гривни, або 20 днів безоглядного арешту.

Зголошуйтесь на кольпортерів і дописувачів „Голосу“!

Нам пишуть:

З САМБІРЩИНИ

КУРС ПРОВІДНИКІВ ДОРОСТУ.

В часі від 23. грудня 1936. р. до 3. січня 1937. р. відбувся в Самборі курс Провідників Доросту „Рідної Школи“. В програму навчання на курсі входили: релігія, українська література, історія, географія, гігієна, фізика, наука про громадянство, наука про організацію, законодавство.

Викладали: Др. Антін Княжинський, др. Микола Галущинський, др. Михайло Скорик, проф. Гнат Мартинець, о. Володимир Івашко, др. Михайло Хомин, проф. Микола Зінюк, проф. Дмитро Дахнівський, мгр. Антін Сілецький, абс. учит. сем. Петро Пелешок, студ. акад. мистец. Богдан Стебельський і учит. Иосафат Наконечний.

Курс закінчено прощанням і роздачею свідоцтв в приявності визначніших громадян Самбора.

Курс цей покінчило 27 учасників з 14 сіл Самбірщини.

ГАРНИЙ ПРИКЛАД ПОЛАДНАННЯ СПОРУ.

В Кульчицях (село Кульчиці) Омелян Цмайло Кульчицький і Богдан Поливка Кульчицький через непорозуміння побилися за дівчину, але як свідомі громадяни (молодці) і карні члени Кружка „Рідної Школи“ не хотіли волочитися по судах, а вдалися до голови Кр. Р. Ш. Романа Гута Кульчицького, щоби їх погодив. Вислід угоди був такий: Омелян Цмайло, як більше винний, перепросив Богдана Поливку і згодився дати 50 зл. на Рідну Школу. Обидва заінтересовані згодилися на поміщення висліду поладнання спору в найбільше почитному і любленому в Кульчицях часописі „Голос“. Опісля нову приязнь разом з головою Кружка запили чайком.

Гроші на Рідну Школу Омелян Цмайло вже зложив в Пов. Кружку Р. Ш. в Самборі.

Ось гарний приклад поладнання спору.

МІСЦЕВИЙ.

ВИСТАВА В П'ЯНОВИЧАХ.

Аматор. гурток при Кружку „Рідної Школи“ в П'яновичах відограв в Різдвяні Свята ц. р. виставу п. н. „Месія“. Замітне те, що цю виставу відограли наймолодші члени Кружка (в більшості, бо були і старші). Виставу підготовили: Ст. Ольшевський і Мих. Намачинський, що недавно покінчили курс „Провідн. Доросту Р. Ш.“ в Самборі. Є надія, що хоча Доріст „Р. Школи“ розв'язаний, то знання здобуте на курсі абсольвенти цього ж курсу використають в інших організаційних формах (інших ділянках праці).

З ВАРШАВИ

СВЯТО ДЕРЖАВНОСТИ В У. С. Г.

Свято Державности — річницю дня 22. січня — святкувала Українська Студенська Громада у Варшаві ширшими сходинами членів з рефератом п. Олега Вітошинського. Референт коротко й змістовно вивів перед слухачами бурхливі і криваві дні української револоції — нашого відродження, з'ясовуючи водночас тло, на якому повстали обидва незабутні акти 22. січня. Підчеркнув, що тодішній провід не збагнув величі й ваги того, що ставалося, як замісць творити або опановувати „обставини“, він ішов у їх хвості.

Закриваючи сходини т. Штуль Олег підкреслив значення традиції і святкування таких річниць. Справа не в пишних академіях чи урочистостях, але в тому, щоб живо і глибоко відчути велич і красу минулих днів і біль від їх втрачення — щоб добувати майбутнє.

Т. ДЖЕМС.

З ТЕРНОПІЛЬЩИНИ

22. СІЧНЯ І КРУТИ.

Свідома молодь Ходачкова Малого відсвяткувала річниці 22. січня і річницю геройської смерти трьохсот українських юнаків під Крутами святочними сходинами в дні 24. січня ц. р. в місцевій читальні „Просвіти“. Присутні, що виповнили вщерть залю читальні, передовсім вшанували пам'ять Крутянців повстанням з місць й однохвилинною мовчанкою. З черги слідував палкий реферат п. Омелька Миколи, що залишив у всіх велике враження. Сходини закінчила молодь відспіванням в'язанки національних пісень і збіркою на добродійні цілі, яка дала 7. зл.

СВ. СМІЛИЙ.

З РАВЩИНИ

СВЯТО 22. СІЧНЯ.

Читальня „Просвіти“ в Раві Руській відсвяткувала 22. Січня святочними сходинами з рефератом Б. Осідача. Присутні — самі робітники і ремісники. Горіючі очі та задумані обличчя так і свідчили, що в душах їх відбиваються вони глибоко в ці Світлі Дні своєї Нації...

На жаль кидалась у вічі неприсутність старшої інтелігенції, хоч Сходини були заповіджені вивісками коло церкви. Не було нікого навіть з виділу Філії „Просвіти“. Чи тому, що рівночасно відбувалась „Просфора“, уладжувана Марійською Дружиною Пань?

ПРИСУТНІЙ.

Сповнім свій обов'язок!

З сьогоднішнім числом нашого часопису розсилаємо чеки для влекшення висилки пожертв на „Дар Просвіті“ впродовж місяця лютого ц. р. Поважну й гідну частину датків на посилення освітніх змагань повинні зложити всі наші установи — центральні, повітові й низові, бож усі вони виросли саме з основ і праці „Просвіти“. В творенні міцних матеріяльних підвалин дальших освітно-виховних змагань мусять взяти участь вже не тільки окремі громадяни, але якнайширший загал українського громадянства, ЦІЛИЙ НАРІД. Бо тільки спільними зусиллями зможемо створити таку матеріяльну основу, що допоможе „Просвіті“ запевнити найкращий розвиток нинішнього життя на всіх його ділянках для добра й щастя грядучого покоління.

Віримо, що не найдеться між нами ніодна така одиниця, чи то правна чи фізична, — що не зложила б відповідного датку на „Дар Просвіті“. Віримо, що кожний чек „Просвіти“, виповнений відповідною пожертвою, поверне якстій до Централі.

Виказ жертводавців і їх датків подамо своєчасно до загального відома. Нехайже нікого не забракне. Громадяни! СПОВНІМ УСІ НАШ ОБОВ'ЯЗОК.

Листування Редакції

ВСІХ, ХТО ПРИСЛАВ ДОПИСИ про Свято Крут, повідомляємо, що ці дописи будуть поміщувані в чергових числах.

ВП. ДЯЧЕНКО МИХ. БОДНАРІВ. Годимося.

Від Адміністрації

ХВ. Т-ВО „СОКІЛ“, МОГИЛЬНИЦЯ. На що прислані гроші з 5. II. ц. р.?

ВП. ТАТУХ ГРИЦЬ, КУЛИКІВ. Передплата заплачена по кінець квітня.

ВП. ГАЛЕМА ТЕОДОР. Належитість за кольпортажу 13.95.

ВП. ПЕХІВ ЯЦЬ, УРИЧ. 4 зл. оголошено в 5. ч., решту подаємо в сьогоднішньому.

В АДМІНІСТРАЦІЇ „ГОЛОСУ“ ЗЛОЖИЛИ:

НА ДОБРОДІЙНІ ЦІЛІ:

Хв. Кружок К. А. У. М., Білоголови	4.50
Молодь села Корці з нагоди свята Крут	5.20
Хв. Т-во „Сокіл“, Скоморохи, Бучач	8.—
Хв. У. С. Т. „Прут“, Делятин	5.—
Члени чит. „Просвіти“ в Сморжі з нагоди свята Крут	7.30
Вп. Дидин Михайло. Воля Задеревецька. Збірка	6.50
Громадянство Винник з нагоди Крут	9.—
Дохід з Крутянської Академії в Станиславові	35.—
Вп. Ір. Б., Станиславів	5.—
Громадянство с. Вербіжа з нагоди Крут і бою за Белз	9.72
Гості на весіллі в Івана Шептяка, Хітар	3.50
Гості на хрестинах у М. Блистів, Хітар	2.50
Хв. чит. „Просвіти“ з свята Базару, Хітар	5.25

НА УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДВ

Учениці укр. держ. гімназії при І. державному семінарі замісць квітів на домовину бл. п. проф. Вахнянина Клима	5.80

НА ПРЕС. ФОНД „ГОЛОСУ“

Вп. Данилюк Павло, Оржів	0.75
Вп. Косів Олекса, Хітар	1.—
Вп. Пехів Яць і тов., Урич	1.10

НА МУЗЕЙ ВИЗВ. БОРОТЬБИ В ПРАЗІ

Дохід з Крутянської Академії в Станиславові	15.—

НА „РІДНУ ШКОЛУ“

Вп. Пехів Яць і тов.	6.—

Дня 14. II. 1937. підчас святочної просфори у читальні „Просвіти“ при вул. Крупярській у Львові зібрано на вояків еміґрантів, котрі перебувають у Каліші 25 зол. 78 сот.

УМОВИНИ ПЕРЕДПЛАТИ: (в краю, ЧСР, Австрії й Румунії) місячно 60 гр., чвертьрічно зл. 1.60, піврічно зл. 3.—, річно зл. 5.50. В інших краях піврічна передплата 1 амер. доляр, річно 2 амер. доляри, або їх рівновартість у валюті даної держави.

Видає БОГДАН КРАВЦІВ. — Редагує Колеґія. За редакцію відповідає БОГДАН ЛОТОЦЬКИЙ. Урядові години Редакції: від 10—13. Адміністрації від 8—15.

Друкарня Наукового Т-ва ім. Шевченка у Львові, Чарнецького 26.